

der jo taler om Kapitaldisposition som en selvstændig Produktionsfaktor med to Dimensioner M og T, hvoraf M er Værdidimensionen og T Tiden. Det er da M, der saa at sige engagerer de øvrige Produktionsfaktorer, og opstiller man Kapitaldisposition som selvstændig Faktor, lader man derfor de øvrige Faktorer tælle dobbelt. Kapitaldispositionens Rolle i Produktionen er ikke at være Medhjælper sideordnet med andre Faktorer, men at være dennes hele Grundlag og Forudsætning¹).

I Slutningen af Bogen ophører Forf. med at regne i fysiske Enheder. Idet han erkender, at Omvejsforlængelse ikke behøver at betyde Merudbytte maaleligt i fysiske Kvanta, men Kvalitetsforandring, som Tilfældet er med f. Ex. Vin, der lagres, og idet han ser, at Merudbyttet, der følger med de længere Omveje, maaske kan betyde faldende Priser, opgiver han den tekniske Produktivitet og taler om »värdeproduktivitet«. — Forf. synes dog, idet han paa denne Maade kommer Virkeligheden nærmere, at desavouere det tekniske Synspunkt, han hidtil har anlagt. Men forøvrigt gælder det om denne Bog, som det gælder om den temporale Kapitalteori i Almindelighed, at den i for høj Grad lider under en manglende Evne til at acclimatise sig, til at tilpasse sig mere virkelighedsnære, for det teoretiske Studium mere frugtbare Forudsætninger. Den temporale Kapitalteori kan stadig ikke undgaa Bebrejdelser for, at det kun er et kort Stykke, den formaar at gaa, naar den ad »de aftagende Abstraktioners Vej« skal nærme sig til Virkeligheden.

Johannes Rosendahl.

Sven Swedberg: VARA GRANNLÄNDERS NÄRINGSÄLV. Kooperativa förbundets bokförlag. Stockh. 1937. 220 S.

I den Række af fortrinligt tilrettelagte populære økonomiske Bøger, som det svenske kooperative Forbund har udsendt, hævder denne Bog paa udmærket Vis de gode Traditioner.

Sammenligninger imellem de skandinaviske Landes Næringsliv behøver ikke at føres ret dybt, førend det paa afgørende Maade staar Læseren klart, at der kun er ringe Mulighed for varigt at oparbejde en større skandinavisk Vareudveksling, medmindre der indtræffer Begivenheder, som medfører en dybtgaaende Ændring i Landenes økonomiske Politik overfor hinanden. Sagt i al Korthed er Sagen jo den, at hvert af de skandinaviske Lande har arbejdet sig op paa et relativt højt Velstandsniveau paa Grundlag af en intensiv Udnyttelse af »Verdensmarkedet« for Eksport af enkelte Varegrupper, der ikke er de samme fra Land til Land. Finland og Danmark danner Yderpunkterne i denne Specialisering, idet omkring $\frac{1}{6}$ af disse Landes Eksport udgøres af en enkelt Varegruppe — henholdsvis Træprodukter og animalske Levnedsmidler. Sverrig har ogsaa en stor Eksport af Træprodukter, men dertil kommer saa Malm- og Metalvareeksport. Norge har foruden Træ og Malm specielle Metallegeringer og Kemikalier fra Kvælstoffabrikkerne. Dertil kommer saa Fiskeriprodukterne.

¹) Men naar G. indrangerer »tidsspridningen« blandt Produktionsfaktorerne kan det f. s. v. være betænkeligt, som den i hvert Fald ikke er ligestillet med de øvrige Faktorer; det er gennem en Faktor $(1 + r)^n$, den virker i Prisdannelsen, og det er slet ikke som ligestillet Addend blandt de øvrige »Faktorer« (Prof. Zeuthen: Den økonomiske Fordeling, S. 335).

der jo taler om Kapitaldisposition som en selvstændig Produktionsfaktor med to Dimensioner M og T, hvoraf M er Værdidimensionen og T Tiden. Det er da M, der saa at sige engagerer de øvrige Produktionsfaktorer, og opstiller man Kapitaldisposition som selvstændig Faktor, lader man derfor de øvrige Faktorer tælle dobbelt. Kapitaldispositionens Rolle i Produktionen er ikke at være Medhjælper sideordnet med andre Faktorer, men at være dennes hele Grundlag og Forudsætning¹).

I Slutningen af Bogen ophører Forf. med at regne i fysiske Enheder. Idet han erkender, at Omvejsforlængelse ikke behøver at betyde Merudbytte maaleligt i fysiske Kvanta, men Kvalitetsforandring, som Tilfældet er med f. Ex. Vin, der lagres, og idet han ser, at Merudbyttet, der følger med de længere Omveje, maaske kan betyde faldende Priser, opgiver han den tekniske Produktivitet og taler om »värdeproduktivitet«. — Forf. synes dog, idet han paa denne Maade kommer Virkeligheden nærmere, at desavouere det tekniske Synspunkt, han hidtil har anlagt. Men forøvrigt gælder det om denne Bog, som det gælder om den temporale Kapitalteori i Almindelighed, at den i for høj Grad lider under en manglende Evne til at acclimatise sig, til at tilpasse sig mere virkelighedsnære, for det teoretiske Studium mere frugtbare Forudsætninger. Den temporale Kapitalteori kan stadig ikke undgaa Bebrejdelser for, at det kun er et kort Stykke, den formaar at gaa, naar den ad »de aftagende Abstraktioners Vej« skal nærme sig til Virkeligheden.

Johannes Rosendahl.

Sven Swedberg: VARA GRANNLÄNDERS NÄRINGSÄLV. Kooperativa förbundets bokförlag. Stockh. 1937. 220 S.

I den Række af fortrinligt tilrettelagte populære økonomiske Bøger, som det svenske kooperative Forbund har udsendt, hævder denne Bog paa udmærket Vis de gode Traditioner.

Sammenligninger imellem de skandinaviske Landes Næringsliv behøver ikke at føres ret dybt, førend det paa afgørende Maade staar Læseren klart, at der kun er ringe Mulighed for varigt at oparbejde en større skandinavisk Vareudveksling, medmindre der indtræffer Begivenheder, som medfører en dybtgaaende Ændring i Landenes økonomiske Politik overfor hinanden. Sagt i al Korthed er Sagen jo den, at hvert af de skandinaviske Lande har arbejdet sig op paa et relativt højt Velstandsniveau paa Grundlag af en intensiv Udnyttelse af »Verdensmarkedet« for Eksport af enkelte Varegrupper, der ikke er de samme fra Land til Land. Finland og Danmark danner Yderpunkterne i denne Specialisering, idet omkring $\frac{1}{6}$ af disse Landes Eksport udgøres af en enkelt Varegruppe — henholdsvis Træprodukter og animalske Levnedsmidler. Sverrig har ogsaa en stor Eksport af Træprodukter, men dertil kommer saa Malm- og Metalvareeksport. Norge har foruden Træ og Malm specielle Metallegeringer og Kemikalier fra Kvælstoffabrikkerne. Dertil kommer saa Fiskeriprodukterne.

¹) Men naar G. indrangerer »tidsspridningen« blandt Produktionsfaktorerne kan det f. s. v. være betænkeligt, som den i hvert Fald ikke er ligestillet med de øvrige Faktorer; det er gennem en Faktor $(1 + r)^n$, den virker i Prisdannelsen, og det er slet ikke som ligestillet Addend blandt de øvrige »Faktorer« (Prof. Zeuthen: Den økonomiske Fordeling, S. 335).

Vi her i Landet kan kun aftage en Brøkdel af vore skandinaviske Brødrelandes Eksport, og vore Eksportvarer finder ikke større Afsætning hos dem, da de er nærved at være selvforsynende med Landbrugsprodukter. Sverrig og Finland giver os jo endog nogen Konkurrence i Eksport af animalske Levnedsmidler. Alle behøver vi Tilførsel udefra af Brødkorn.

Af stor Betydning for vore skovklædte Brødrelande er den seneste Udvikling i Tekstilindustrien, der har givet Cellulose, udvundet af Grantræets Ved, en betydningsfuld Stilling som Raastof til de nye Spindematerialer — Kunstsilke, Stabelfaser m. v. Sverrig og Finland er derfor mere interesseret i at være Granlande end Grannländer. Der er Teknikere, der allerede ser Bomuldsplanten udkonkurreret af Grantræet. — Et morsomt Eksempel paa international Arbejdsdeling af en ganske særegen Karakter har man i Norges Hvalfangst i Antartica. En stor Flaade af Kogerier og smaa Fangstbaade er indregistreret i Sandefjord og Tønsberg, men Skibene kan ofte være borte i Aarevis, og Olien ser Norge endnu mindre til, da den eksporteres fra Fangstfelterne og iøvrigt slet ikke indgaar i den norske Handelsstatistik.

Bogen giver en fortrinlig lille økonomisk Geografi over de 3 skandinaviske Lande. Befolkningens Placering, de naturlige Ressourcers Udstrækning, Klima og naturlige Samfærdselsforhold; hele det naturgivne Grundlag for Produktionslivet fremtræder klart gennem denne Skildring.

Aage Fjellerup.

AGRICULTURAL ORGANIZATION IN NEW ZEALAND. A Survey of Land Utilization, Farm Organization, Finance and Marketing. Melbourne 1936. Melbourne University Press, 818 S., 21/.—

Under »The Institute of Pacific Relations«, en Institution, der beskæftiger sig med politiske og økonomiske Stillehavsproblemer, virker en »Research Committee«, der har planlagt en Række omfattende Undersøgellesarbejder, af hvilke ovennævnte Værk er et enkelt omfattende Resultat. Bogen, der nærmest har Haandbogskarakter, er udarbejdet i Aarene 1931—1935 af ca. 30 new zealandske Ekspertter i Landøkonomi under Redaktion af Professor i Nationaløkonomi ved Auckland University, H. Belshaw. Den behandler den økonomiske Udnyttelse af New Zealands Jord i videste Forstand, d. v. s. baade Agerbrug, Skovbrug og til Dels Havebrug. Da de sidste to Erhverv imidlertid spiller en aldeles underordnet Rolle i New Zealand, sammenlignet med Landbruget, er det i overvejende Grad dette sidste Erhvervs Forhold, der udgør Bogens Emne. Til Gengæld er alle Sider, ogsaa de mere perifere, af New Zealands Landøkonomi taget op til meget grundig Behandling. Det er dog det new zealandske Landbrugs rent økonomiske Problemer, som optager langt den største Plads i Fremstillingen.

Ved sin Form, 36 Monografier over Landbrugets forskellige Grene, hver især skrevet af en særlig Ekspert, minder Bogen om de to parallelle danske Værker: Rudolf Schou, »Om Landbruget i Danmark«, udarbejdet i Anledning af Verdensudstillingen i Paris i Aaret 1900, og denne Bogs Afløser, det i 1935 i Anledning af Verdensudstillingen i Brüssel af Landbrugsraadet paa 4 Sprog udgivne Værk, »Danmark-Landbruget«. »Agricultural Organization in New Zealand« taaler meget vel Sammenligning med disse to Paralleller. Værket udmærker sig ved sin Fuldstændighed og sin logiske, klare Komposition. Trods de mange Forfattere er Stilen Bogen igennem